

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyenlő száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadó hivatal: K. Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Választási ármányok.

Bizonyynyal nem kell különösen hangsúlyozni, hogy az általános választások kezdetével mozgósítani fogják mindama eszelvényeket és ármányokat is, melyek a választók félrevezetésére számítva, a tömegek hiszekeységére appellálnak és a jözanok s belátásosak elégtelen óvatossága mellett csak ritkán tévesztik el céljukat. Ilyen eszelvény az, ha valamelyik jelölt szabadelvű programmal akarja magát megválasztatni a nélkül, hogy a szabadelvű párthoz tartoznék. Mások ismét lelkesült revizionisták és tagadják a néppárttal való közösségüket. Vannak továbbá, akik a szabadelvű eszme híveinek vallják magukat és a függetlenségi pártnak a partizánjai. De legnehezebb azoknak a helyi nagyságoknak a választási manővereit megkülönböztetni, a kik sok évi helyi érdemeikre hivatkozva, pártprogrammal nélkül akarják magukat megválasztatni, hogy aztán a pártokon kívül támogassák a szabadelvűség ellen dülő hadjáratot.

A választási manőverek terén a figyelemre legméltóbb tünetek egyike, tanulságos az egész országra nézve és mint ügyes praktika megszívlelésre érdemes a nyugalomba vonuló budapesti polgármester, Kamermayer Károly jelölése báró Podmaniczky Frigyes, a szabadelvű párt elnöke ellen a budapesti belvárosi kerületben.

A belváros egykor Deák Ferencz kerülete volt és e kerület szabadelvű érzelme, a nemzet bölcsének elveihez és korszakalkotó kiegyezési művéhez való ragaszkodása mindenkor minden kétségen felülemelkedett. Deák Ferencz örökébe báró Podmaniczky Frigyes lépett, a ki lelkesült híve a szabadelvű pártnak, 1848-ban a harcztéren, azóta békében mindig a haza szolgálatában első sorban állt ama férfiak közt, akik mindenüket feláldozták, hogy a hazának szolgáljanak.

Az ő meggyőződéshez való hűsége, ragaszkodása a szabadelvűség ügyéhez a valódi magyar hazafi eszményképévé teszi őt, a ki egész befolyását, mértékadó szavát mindig a magyar nemzet és a szabadelvű ügy szolgálatába állította. És így Podmaniczky oly összehasonlíthatatlan magasságban áll ellenfele felett, hogy a két jelölt között párhuzamot vonni egyáltalán lehetetlen.

A már rég jól megérdemelt nyugalomba megy egy politikai tekintetben teljesen jelentéktelen helyi nagyság és ime

el akarják hitetni a belvárosi választókkal, hogy a megfoghatkozott szellemierő és az elvesztett munkabírás a politika terén, a népképviselő házában bizonyos potenciához juthat. Szóval egy helyi bürokratából politikai nagyságot akarnak kipréselni, de ezt a kísérletet, melyet a tiszta ész megengedhetetlennek tart, a belvárosi választók értelmessége és politikai érettsége folytán csakhamar meghiusultnak tekinthetjük.

Ha pedig e jelölés tanulságait kutatjuk, lelkiismeretes vizsgálódás alá kell vonni a faiseur-öket, a jelölés „eszköz-öit” is. Kamermayer program nélkül, mint pártonkívüli lép fel és faiseurjei szerint az ő érdeműs polgármesteri működése egy önálló program. Kamermayer polgármesteri érdemeit nem akarjuk kicsinyíteni és becsületességéhez a kételynek még árnyékát sem engedjük félni. Azt azonban lehetetlen elhallgatnunk, hogy az ő működése miatt nőtt nagyra a fővárosban a klik-uralom és az ő polgármestersége alatt ünnepelte leggaládabb orgiáit a személyes érdekek szolgálata. Ő alatta folyt az áldatlan gazdálkodás a főváros vagyonaival, mikor egyesek többet meggazdálkodtak és elgazdálkodtak, mintsem gazdálkodtak. Az ő polgármestersége alatt halmoztak adósságot adósságra és ő volt az a jóhiszemű őrszem, akit befolyásos vállalkozók előretoltak és akivel magán érdekeiket még a kormány ellen is védelmeztetni tudták.

Azután azok, a kik a polgármester urat begratták, Polonyi és társai, politikai barátai Zichy és Zelenyák uraknak, amely körülmény legalább is néppárti gyanuba keveri a jelölést. És a szabadelvű belváros, mely a magyar parlamentarizmus legnagyobb ékességét, Deák Ferenczet küldte az országházba, most gróf Zichy Nándor politikai barátainak jelöltjét tiszteljük meg a mandátummal? Ez mégis lehetetlennek látszik és a kerület politikai jóhírének érdekében nem is szabad, hogy tényyné váljék.

A vidéki szabadelvű választók vonják le ebből az elvetendő párttaktikából azt a tanulságot, hogy mily kevésbé gentlemanlike módon iparkodnak némelyek a választók bizalmát törbe ejteni és óvakodjanak lépre menni azoknak az álarozos jelölteknek, kiket a néppárttal barátkozó politikusok állítottak fel, valamint a budapesti belvárosi választók is tudni fogják azt erőlyesen és elvhiően elhárítani.

P. C.

Politikai hírek.

Választási mozgalmak.

Háromszékmegye összes vidéki választó kerületében október 28-án fognak a képviselő választások mezejtteni. A kézdi kerület is ugyanezen nap választ Kézdi Vásárhelyt, de miután ezen napon itt országos vásár is lesz, a választás nem lesz a város belterületén, hanem a külvárosokban, ugymint egy szavazatszedő küldöttség a polgári iskola helyiségében és egy pedig a barompiacson kijelölendő helyiségben fog működni. Így lesz elkerülve, hogy a szavazásra bejövő polgárok a vásáros nép tolongása által ne legyen akadályozva. Hogy Kézdi-Vásárhely város mikor választ, e felett még nem döntött a központi választmány, de igen valószínű, hogy e hóban ez is meglesz, a mi többféle okoknál fogva igen kíváncsnak látszik.

A kézdi választó kerületben Szacsay Sándor eddigi Ugron-párti képviselővel szemben a szabadelvű párt Béli László ifjú nagy birtokost jelölte, ki jövő hét folyamán fogja programbeszédét megtartani és pedig csütörtökön Osdola, pénteken Alcsernáton, szombaton Szentlélek községekben. A jelölt székelő nagybirtokos egy szép történelmi név viselője s e mellett egy megnyerő modoru tehetséges ember, ki a győzelem biztos kilátásával indul a választási harcokba és győzelme annál bizonyosabb, mivel az eddigi képviselő Szacsay Sándor Ugron-párti politikájával egészen lejártá magát.

Az orbai választó kerület is kapott végre komoly jelöltet Sándor József az E. M. K. E. alelnöke személyében, kinek ismert nagy tevékenysége az E. M. K. E. körül már elég érdem arra, hogy egy választó kerület bizalmával tisztelje meg. Orbainban még egész légiója van a jelölteknek s ezek között ott van az örökös jelölt Geréb János ügyvéd is, ki azonban mint már írtuk volt — nincs benne egy választó listában sem s így nem is választható.

A bereczki kerületben a szabadelvű párt Dr. Neumann Ármint jelölté ismét, ki úgy látszik ezutal is egyhangulag fog megválasztatni. Neumann ur különben kerületéért oly sokat tett s ott oly népszerűségnek örvend, hogy vele szemben bárki hiában próbálna szerencsét.

Molnár Józsiás Kézdi-Vásárhely város volt képviselője a mult országgyűlésen vasárnap érkezik hazas ugyanezen napon fogja beszámolóját megtartani.

Az ilyefalvi választókerület, mondhatni közös megegyezéssel a vármegye egyik ősrégi nemes családjának sarját dr. Székely György kilyéni nagybirtokost fogja jelölni, ki szabadelvű párti programmal lép föl a kerületben. A tehetséges ifjú, székelő vármegyője javára értékesíti már évek óta közszolgálati terén is szép képzettségét s mint tősgyökeres előkelő székelő, vérei iránt való szeretét, ragaszkodását és igaz lelkesedését viszi be a törvényhozásba, hogy ott választókerületének nagy érdekei mellett küzdhessen.

A sepsi-szentgyörgyi választókerület választó polgárai Beksics Gusztáv miniszteri tanácsost fogják fölépíteni jelöltül. Beksics régi ismerőse már ennek a kerületnek: több éven át képviselte azt s a székelység érdekeinek oly hatalmas szószólója, a székelő ügynek annyira meleg keblű barátja, hogy megválasztását nemcsak Seps-Szentgyörgy város, hanem az egész Székelyföld is hön óhajta.

A nagyajtai kerület Zathureczky Gyula nagybirtokos vezetése alatt Móri Lajos, Zárug Lukács, Gáspár József, Biró József, Nagy Márton, Darkó György Sikó István, Benkő Ephraim, Raschendorfer Albert, Hoffman Lajos, Inceze Károly, Bocz Áron, Bocz Elek, ifj. Benedek András stb. küldöttségi tagok Weisz Berhold budapesti nagyiparosnak felajánlották a nagyajtai választókerület mandátumát. Weisz Berhold szabadelvű programmal elfogadta a jelöltségét és legközelebb a kerületbe jön és programot fog mondani.

Választások előtt.

Az országgyűlést berekesztették s az új választások október 28-tól november 6-ig fognak az egész országban megtörténni. És megindult országszerte a nagy mozgalom. Feltűnnek az 5 év óta eltűnt

kortes alakok, jelöltek jönek-mennek, a ki beszámolójával restancziában van, hamarosan megseleksi, az ujak meg program-beszédeket tartanak, értekezletek, gyűlések egymást érik s a közéletet teljes mértékben a politika uralja. Mindenesetre okos dolgonak tartjuk, hogy a választási időt oly rövidre szabták, mert a társadalmi rend és közgazdasági tekintetek egyaránt követelik, hogy a választás közönség sokáig ne legyen kitéve a politizálás s az ezzel járó munkaszünetelés veszélyeinek. Az előjelek után ítélve az idei választás rövid idő alatt, de nagy izgalmak között fog lefolyni, mert mindenik politikai párt összes erejét a harcra viszi. A mi választó kerületünkben is kezd tisztulni a helyzet. Már tudni lehet, hogy kik lesznek jelöltjeink s mily pártok fognak egymással megküzdeni. A függetlenségi párt Molnár Józsiás eddigi képviselőt fogja felléptetni. A szabadelvű párt is egész erejével akcióba lép. Jövő kedden tartja meg gyűlését Kovács Dániel városi pénztárnok elnökelete alatt, kinek nagy népszerűsége s puritán jelleme elég biztosíték arra nézve, hogy az ugyanezen gyűlésen felléptetendő jelölt a győzelem kilátásával induljon a harcra. A szabadelvű párt Benke Gyulát a budapesti takarékpénztár vezérigazgatóját fogja jelölni, kinek jelöltsége már korábban közbeszéd tárgyát képezte. Természetesen a kortes nyelvek ő róla is beszéltek képtelen híreket, azonban mi ezekkel szemben határozottan kijelenthetjük, hogy bizony székely ember ő és pedig a javából, ki becsületes munka és személyes érdem révén küzdött fel magát jelenlegi szép állásába s a szabadelvű pártnak bizonyára minden egyes tagja a legnagyobb odaadással fog érte küzdeni. Nem szándékunk a mi tiszteletre méltó jelöltünk mellett reklámokat csinálni, hanem egyszerűen közöljük a Kereskedők Lapjából átvett alábbi közleményt, mely tárgyilagosan foglalkozik Benke Gyula ur eddigi munkálkodásával.

Ezek volnának a mi jelöltjeink s a nélkül, hogy a személyekkel foglalkoznánk, vagy összehasonlításokat tennénk, csupán arra kívánjuk a város választó polgárait figyelmeztetni, hogy még a politikai küzdelmek vigalma között sem szabad a város érdekeit figyelemben kívül hagyni. Rövid a választás, de hosszú az élet. Mögöttünk állanak a mult tapasztalatai s előttünk a sokat ígérő jövő. Mi azt kívánjuk, hogy minden polgár találja el a helyes utat a boldogulás felé. És a beállandó választási küzdelmekben legyünk loyálisok egymás politikai meggyőződése iránt s harcoljunk egymással tisztességes fegyverekkel, mert nekünk továbbá is együtt kell élnünk s igen sajnálatos dolog volna, ha a választás további együttélésünkre is árnyékot vetne. Szóval mi tisztességes, szenvedély nélküli választást kívánunk.

Képviselőjelöltjeink.

A már rég jelzett időpont beállott; a képviselőházat feloszlatták s október utolsó és november első napjaiban végbe mennek a képviselő-választások.

A Magyar Kereskedők Lapja több cikksében bőven kifejtette annak szükségességét, hogy a választások alkalmával a kereskedőknek is akcióba kell lépni oly jelöltek támogatása érdekében, akik a kereskedelem ügyének a házban buzgó és avatott szóvivői lehetnek.

Minden érdekképviselő ezt teszi, minél fogva a kereskedőknek is nemcsak jogukban áll, de önmaguk iránt való kötelességük mindent elkövetni azon czélból, hogy hazai kereskedelmünk érdekképviselővel bírjon a törvényhozásban.

A kereskedelem, ipar és a hitelintézmények érdeke azonos lévén, ahol lehet a közgazdaság ezen ágazatait szolgálók egyítsék erejüket oly jelölt megválasztása érdekében, aki szavakatott, elfogulatlan szóvivője a közgazdasági érdekeknek, főleg pedig gyakorlati szakember.

Mi azonban nem elégszünk meg azzal, hogy a kereskedőket a képviselő-választások alkalmával rájuk váró hazafias s egyszersmind saját érdekeiket is szolgáló kötelességeikre figyelmeztessük, hanem a jó tanácsot gyakorlati ujjmutatással toldjuk meg, megjelölve azokat, akiket mi a kereskedelem, ipar, hitelügy, általában közgazdasági érdekünk képviselésére különösen alkalmasaknak s ekként a kereskedők bizalmára méltóknak tartunk.

Felhívjuk e cikksorozatokra olvasóink figyelmét, előre is megjegyezve, hogy mi a javaslatba ho-

zott férfiak politikai nézeteire nem vagyunk tekintettel, ajánlunk bármely politikai párthoz tartozó minden oly szakembert, kinek jelleme, ismeretköre, életműve bitosítésként szolgál arra nézve, hogy ha bejut a képviselőházba, ott a kereskedelem, a közgazdaság ügyének nemcsak lelkes, buzgó, de egyszersmind szakavatott szószólója lenne.

Ezuttal

Benke Gyula

egyik jeles pénzügyi szakemberünk kiváló tulajdonságaira hívjuk fel lapunk olvasói figyelmét, mely tulajdonságok a férfit mindenképen alkalmassá teszik arra, hogy a képviselőházban közgazdasági érdekeinket általában, különösen pedig a kereskedelem érdekeit méltóan képviselje.

Benke Gyula tekintélyes székely családból származik s különösen alaposan ismeri szülőföldjének gazdasági viszonyait, erőforrásait és népének sajátosságait. De ismeri hazai viszonyainkat is, a közgazdaság minden ágában alapos tájékozottsággal bír, minek első tanujelét a Magyar földhitelintézetnél eltöltött szolgálati évei folyamán adta, hol kiváló tulajdonságait, szakismeretét és munkásságát kellően méltányolták.

Mindezek érvényesítésére és üzleti képességeinek kifejtésére azonban csak a Budapest-terésvárosi takarékpénztár Rt. létesítése alkalmával nyert megfelelő tért. Ez intézet alapításában tevékeny részvétele után annak vezérigazgatójává választott meg. Szerény alaptőkével létesített kis intézet volt ez s hogy ma Budapesti takarékpénztár és országos zálogkezes-intézet czim alatt egyikővé vált a főváros legnagyobb pénzügyintézetének, hogy kiválóan közhasznú missziót tölt be, az jó részt Benke Gyula érdeme. Az ő üzleti szakismeretei, buzgósa és munkássága irányította az intézet felé a közbizalmat s ezek a tulajdonságok szerezték meg az intézetnek, ama nagy tőkéket, melyekkel ma rendelkezik.

Különösen azonban az intézet kezizálogüzlete az, mely kiváló jelentőséggel bír. Tudjuk, hogy a főváros szegényebb sorsu lakosai előtt a lelketlen uszora zsákmányául voltak odadobva, az elhanyagolt s nehézkes állami zálogház majdnem hozzáférhetetlen volt az apró egzisztenciákra nézve, minél fogva ezeket a zug-zalogházak szivattyúzták ki. A főváros Benke Gyulának köszönheti, hogy szegénysorsu lakosai ettől a mizériától megszabadultak. Rábirva az új intézet élén állókat a kezizálogüzletnek az intézet üzleti működése keretébe való felvételére a zálogostályt maga szervezte. A főváros különböző pontjain modern, minden igényeknek megfelelő, kifogástalán működő zálogintézeteket állított fel s ekként kiragadta a szegény néposztályt a zálog-uzsora karjaiból. Kilátás van rá, hogy az így megteremtett intézmény rövid időn belül az egész országra ki fog terjesztetni.

Ily tevékeny, praktikus gondolkodásu szakférfi méltó arra, hogy közgazdasági érdekeink minden igaz barátjának a figyelme feléje forduljon, méltó arra, hogy a képviselőházban szószólójává avatassék közgazdasági érdekeinknek, melyet minden elágazásában ismer s melyeknek szolgálatában máris nagy érdemeket szerzett.

Praktikus emberekre van szükségünk s ezek sorában méltó helyet foglal el Benke Gyula.

Fővárosi látványosságok.

A „Székelyföld” számára írta: Barthalis János.

(Folytatás.)

A czirkusztól nem messze Ős-Budavárát találjuk. Az esti pazar világításnál nagyszerű. — Háromszáz év előtt olyan volt Budavár a török hódoltság idejében. Ott már minden főbb ponton szőlő, zene, ének. Vörös ruhába öltözött magyarezigány zenekar is látható. Az árus boltok, a kávéházak, a kevert nép, a mozgalmas élet, mely annyira jellemző, mind-mind a mult időkről beszélnek. Hogy aztán minden török, a mely ott látható, nem török, az már nem tartozik a dologhoz. Képtelenség is volna annyi műzülmant (eredetit) ott foglalkoztatni, mikor még a nyelvünket sem érti. Hogy tudnánk velők a mi édes anyanyelvünkön értekezni és alkudni a bazároknak, kávéházakban?

Mielőtt belépünk a kiállítás területére, a ke-repesi-uton végig a közutivaspályán, s onnan Kos-

suth Lajos és Kig-yó-uton át menjünk az eskütéri gőzhajóállomásra.

Este van. Propeller siklik lefelé a Dunán, megrakva emberekkel. Budapest fényes világításban látszik. A jobboldalon, a budai részen, lenn a Lágymányos felé összefolyó fényvonal vonja magára a figyelmet. Ott van Konstantinápoly.

Rövid negyedóra mulva a gőzhajó a kikötőhöz ér. Innen egy hosszú-hosszu hid vezet át a Lágymányosra. Most a Bosporus miniatűr alakban. Tíz perc mulva, mikor már az átkelési akadályokon, a belépőjegyek vizsgálatán átestünk, a hid végén, s onnan Konstantinápolyban vagyunk.

A török főváros kiesinybeni utánzata meglepi az embert. Az igazhivők országában képzelet magát a halandó gyaur. Itt is táncz, zeneszó, ének minde-nütt. Az árusboltok, bazárok, kávéházak egymás hegyén-hátán állanak. Akáresak az igazi Konstantinápolyban. Ott látjuk a könnyelmű utcaiz énekes- és tánczosnőket ledér taglejtéseikkel; a renyhe életű igazhivőket, a kalmárt, s a tevé- és öszvérhajásárokat barmaik mellett, stb. Háremet is láthatni nyomorult egy hatosért. Majd a Lágymányoson (alias Bosporus) elbűvölő, tündéri tűzijáték veszi kezdetét. Bámulj mindezeket te hitetlen gyaur, a kinek nincs részed a Mohammed paradicsomában, s kinek a 77 ezer huri nem leplezi le őjtő bájait!

Ámbátor, hogy sok török ott sem török, de azért árva magyaram, ajánlom, hogy lássad meg a te élő szemekkel Konstantinápolyt, (Magyarországon), ne halj meg addig. Bolond vagy, ha az ottani kiadásokra tekintesz. Hanem arra is ügyelj ám, hogy 11 óra 20 perczkor újra hajón lehess; különben ám lásd a többi!

A köztemetőben, nem messze a központi pályaudvartól, szintén sok látogató fordul meg. Ott látható a Kossuth Lajos sirja, s a Deák Ferencz és gr. Batthyányi Lajos mauzoleuma. Ez utóbbiban olvasható az alábbi, sokatmondó versszak:

Nagy küzdés volt egész élte,

Sokak által félre értve.

Oh, de oly szent volt halála,

Életét megmagyarázta.

Arany János, Vörösmarthy, Klapka és még sok nevezetes emberünk nyugszik ott hosszú, vég-nélküli álmot. Sirjaikhoz kalaplevéve közeled-tünk. . . .

A muzeumot se kerülje el, a ki arra felé jár.

(Vége köv.)

Iparfejlesztés a székelyföldön.

Említettük volt, hogy Weisz Berthold nagyiparos, mikor a székelyföldről Budapestre visszaérkezett, hosszabb levelet intézet Potsa József főispánhoz, a melyben a Háromszék-megyére vonatkozó teendőik sorrendjét jelzi. Weisz Bertholdnak szándékában áll kidolgozni az Udvarhely-megyét illető iparfejlesztési programot is, az ottani szakvélemények beérkezése után. Az említett levél egész terjedelmében így hangzik:

Nagyméltóságú főispán ur! Kegyelmes uram! Mindenekelőtt szíves és örömmel teljesítendő kötelességemnek tartom nagyméltóságod előtt mélyen érzett köszönetemnek kifejezést adni azon megható, kitüntető fogadtatásért és támogatásért, a melyben engem részesíteni méltóztatott és a mely egyes egyedül képesít engem arra, hogy ama nagy feladatnak megfeleljek, hogy a nagyméltóságod bölcs kormányzása alatt álló megyében az ipart fejlesszem és annak fellendülését előmozdítsam. Kegyes utbaigazításai és fáradozásai csekély egyéniséget — a mennyire az tekintetbe jöhet — nagyméltóságod irányában örök hálára köteleznek.

A körutam folyamán, valamint a sokoldalú személyes érintkezés közben szerzett benyomásokat appreciálva, a székelyföldi iparfejlesztés érdekében a következő szempontokat, illetve cselekvési programot batorodom nagyméltóságod alá terjesztetni, kikérvén arra nézve nagybecsű jóváhagyását, mivel csakis ennek kinyerése után fogom előterjesztésem — kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának megtenni.

Az egész székelyföldi iparfejlesztési akciónak, nézetem szerint, egyik alapvető elve, hogy első sorban és közvetlenül nem ajánlatos nagyipari telepek

létesítésére törekedni és azokra fordítani az esetleg rendelkezésére álló anyagi eszközöket, mert a nagyipari vállalatok létesítésénél első sorban a nagytőke képviselői jönnek tekintetbe, a kik nem szorulnak az anyagi támogatásra. Ujabb nagyipari vállalatok megalakítása, nézetem szerint, csak másodsorban, t. i. akkor jöhet szóba, ha az alább előadandó cselekvési programmban részletesen felsorolt pontok gyakorlatilag végrehajtottak. De ezen állásfoglalásom nem zárja ki azt az esetet, hogy valamely nagyipari vállalatnak létesítéséhez az erkölcsi támogatás hozzájáruljon. Ez idő szerint a nagyipar fejlesztésénél szerény nézetem szerint első sorban csak oly vállalatok jöhetnek szóba, a melyek jelenleg már léteznek s ezek között mindenképp a sepsiszentgyörgyi szövőgyár.

A sepsiszentgyörgyi szövőgyárnak a pozícióját mindenképp az által-véleményem emelhetni és üzleti helyzetét megjavíthatni, ha az azzal összeköttetésben álló házi és kézi szövészetnek oly alap adtnék, mely lehetővé tegye az olyan munkaeszközzel való előállítás, a mely a termelést hatványozza. Egy új találmány lehetővé teszi, hogy a régi szövőszék teljesen kizsorigatott emberi erő által hajtott oly szövőszékkel, a mely ép úgy funkcionál, mint valami mechanikai szövőszék. Szándékom a nagyméltóságod által kifejezésre hozandó nagybecsű véleményének beérkezése után négy darab ilyen újabb szövőszékot a költségnek előzetes megtérítése nélkül, kipróbáltatás végett az ottani szövőgyárnak rendelkezésre bocsátani. Az esetre, ha ezek az újabb szövőszékek két havi használat után beválnak, szándékom tovább egyelőre 50 darab új szövőszékot elküldeni; az ezek után esedékes beszerzési költségek, hosszú időn át kis részletekben, a kiadott összegeknek 4% kamatoztatása mellett lesznek törleszhetők. Időközben azután azokra a tervek is szándékozom kiterjeszkedni, hogy a szóban levő gyártelepnek üzleti vezetése és üzembe tartása tökéletesbítessék.

A mi a köpeczdi kőszénbányát illeti, szándékozom a bányüzemnek jobb hasznosítása érdekében az esetleges fiúvardijedezményeket célzó és a kereskedelemügyi miniszteriumban folyamatban levő tarifális munkák befejezését megsürgőzni s lehetőleg az ottani kőszénbányászattal kapcsolatban oly iparvállalatot létesíteni, a mely a bányavállalatnak nagybővítésére vezetne. Az előadottakon kívül — eltekintve azokról, a teendőktől, a melyek a szeszipar szempontjából kívánatosak lesznek, — a nagyipar fejlesztését célzó egyéb műveleteknek keresztlvitelét egyelőre kizártnak tartom. Gyakorlati következményeiben sokkal nagyobb fontosságot tulajdonítok az iparfejlesztési akcióziónak, a mely a kisipar felfelesztését célozza. Tekintve az ottani viszonyokat, a hol a kisipar és a házipar oly szélesen el van terjedve, nézetem szerint csak akkor lendíthetünk az iparos népek anyagi helyzetén ha a népnek mostani foglalkozáskörét és abban való megelégedettségét lehetőleg szem előtt tartva, arra törekszünk, hogy a különböző keresetforrások du-sabbá, jövedelmezőbbé tétessenek. Ennek az eredménynek elérése szempontjából kívánatos, hogy az egyes iparágaknak olcsó kamattal, mellet forgalmi tőke és modern munkaeszközök bocsátásának rendelkezésére, De mivel egyes iparosoknak érintkezésbe lépni és minden egyesnek hitelképességét megállapítani alig lehetséges, szükséges, hogy az egyes helyeken szövetkezetek létesüljenek, a viszonyokhoz képest változó alakkal és célzattal, a melyeknek feladata leendő az eszmék gyakorlatilag végrehajtani.

Természetes követelmény, hogy minden egyes esetben a szövetkezet kezelési bizottsága oly legmegbízhatóbb egyénből álljon, a kik tekintet nélkül politikai pártokra vagy nézetekre, eljárásukban egyesgyedül a kisiparosnak lehetőségét és anyagi viszonyait fogják figyelembe venni.

Ebben az irányban mindenképp a következőket vélem gyorsan végrehajthatóak:

1. Kézdi-Vásárhelyen az asztalosipar felfelesztése érdekében a faszárítónak létesítését.

2. Ugyane helyen egy nyers anyag beszerzési szövetkezet létesítését a lábbeli készítőik részére, a mely szövetkezetnek körülbelül 10.000 frtnyi üzleti tőke 4 százalékos kamatoztatás mellett volna rendelkezésre bocsátandó.

A faipar az által volna előmozdítható, ha Sepsiszent-Györgyön vagy Baróthon egy faipariskola

létesítenék, a mely gyakorlati uton, rövid idő alatt a kádáripár üzésére vagy más műves faiparizikkek mint pl. lapát, favilla stb. készítésére gyakorolhatná a népességet.

Ugyancsak késleltetés nélkül volna fogantatandó:

3. Haralyban a kádáripár emelése érdekében egy előlegezési vagy elárutási szövetkezetnek a létesítése.

4. Nagy-Bacsonban az ottani anyagiparosok részére a lehetőleg legrövidebb idő alatt oly egyszerű és emberi erővel hajtható cserépvágó- és nyomógépek volna rendelkezésre bocsátandók, a melyek a termelést egyfelől olcsóbbá, másfelől gyorsabbá teszik. A körkemenyek építése egy későbbi időpontnak volna fentartandó.

Ennek a programnak a végrehajtása körülbelül hat hónap alatt történhetik meg és valószínűleg meg is fog történni. Időközben kiváló gondot kívánok fordítani annak tanulmányozására, hogy mennyiben alkalmas a Székelyföld nagyipari vállalatok létesítésére, úgy, hogy az ottaniak által kívánt konzervgyár létesítése, a műmalom kérdése és a szóba hozott kohó ügyének érdembeli és végleges tárgyalását egy későbbi időpontra, valószínűleg tavaszra vélem fentartandónak, mivel reményem, hogy addig alkalmam lesz újabb adatokat a helyszínen megszerezhetni. A kovásznai vasbánya újabb üzembehozatalának ügyét az eszközölködő kutatások eredményétől vélem függővé teendőnek, mivel tudomásom szerint nézeteltérések léteznek a bánya vastartalma fölött.

Tekintve azt, hogy a nagybacsoni anyagiparosok az építési évadnak rövid idő múlva bekövetkező lejárta miatt üzemiüket csak nehezen tarthatják fenn, mert nem áll rendelkezésükre oly tőke, a melytől az agyag előkészítéssel járó munkabért fedezhetnék — tekintve továbbá azt, hogy az agyagárak minőségét a legelőnyösebben befolyásolja, ha a hozzá szükséges anyag öszszel felásatván, télen át kifagyaszta lesz, mely munka aránylagos tökélséget képez — helyesnek találom már ez idő szerint 4000 forintot 4 százalékos kamattal, 3 évre oly célzattal a baróthi takarékpénztárnak rendelkezésre bocsátani, hogy ezen összegből nagybacsoni anyagiparosoknak az előkészített agyagra előlegek adassanak, a mely előlegekért a takarékpénztár több mint 6 százalékos évi kamatoztatást nem számíthat. Remélem, hogy ez a támogatás az ottani anyagiparosokat nagyobb munkakifejtésre fogja képesíteni. Kegyelmes uram! Az előadottak képezik a legközelebbi jövőre nézve a cselekvési programot, a melyet tavaszig lehetőleg végrehajtani szándákozom, a továbbiakra alkalmam lesz rátérni és a részletes programot előkészíteni és felállítani. A mennyiben nagyméltóságod kívánatosnak vagy szükségesnek találná, hogy az általam részletezett munkaprogram az ottani iparfejlesztési bizottságnak tudomására hozassék, tisztelettel kérem, hogy e részben a szükséges intézkedéseket megtenni méltóztatassék. Nagyméltóságú főispán ur! Kegyelmes uram! Legyen megengedve ama meggyőződésemmek kifejezését adni, hogy nagybecsű magas pártfogása arra fog ösztönözni, hogy munkámban, a mennyire lehet gyorsan haladjak. Fogadjon nagyméltóságod kiváló tiszteletemet. Budapest. 1896. szeptember 29. Weisz Bertold s. k.

Olesó lakások.

Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága 34850 sz. leiratával Hegedűs A. vasutorgyáros és székes fővárosi vállalkozó által berendezett kir. Curianak első emeleti helyiségeit a vidékről tömegesen felranduló tanuló ifjúság elhelyezésére tartotta fenn és biztosította.

Megjegyeztetik, hogy úgy a Curia mint a királyi tábla helyiségeiben még körülbelül 1000—2000 személy befogadására alkalmas helyiségek állanak a vidéki közönség rendelkezésére napi 32 kr., 50 kr. és 70 krajczárjával, a melyeknek felszerelése a kényelemnek minden tekintetben megfelelő.

Megrendelések bezárólag november 5-ig úgy a kiállítás igazgatóságánál, valamint a székes fővárosi lakásirodában, de legcélszerűbben magánál a vállalkozónál: Hegedűs A. vasutorgyárosnál, V., József-tér sz. eszközöltetők.

Ujdonságok.

— Milyen időnk lesz? A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban derült, száraz meleg idő várható.

— Uj tanítók. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kovács Bálint, Barthali János lapunk kitűnő tollú, szép tehetségű munkatársa, Nagy Sándor és Kovácsné Csuz Anna okleveles tanítókat és tanítónőt a kovásznai állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé kinevezte, s ezen iskola igazgatói teendőinek ellátásával Kovács Bálint rendes tanító bízta meg.

— Október 6.-dikát az aradi tizenhárom hősvértanu szomorúan dicső halálának évfordulati emlék-napját, városunkban az előző évek szokásához hűen e milleniumi esztendőben is kegyelettel ünnepelte meg a hazaszeretettől lángoló kebel. A róm. kath. templomban délelőtt 10 órakor, az aradi gyásznapi emlékre, ft. Supka Béla plébános helynök ünnepélyes gyászmisért tartott fényes papi segédlettel, melyen jelen voltak ama időnek most már összeborult vitézei, és a jövő század reményei: a gimnázium, a polgári iskola, a kath.- és a községi elemi népiskolák növendékei tanárjaik és tanítóik vezetésével. — Este 6 órakor pedig a „Szarvas“ vendéglő dísztermében egy kis társas összejövetel volt ez alkalomból, melyben a szives házigazda szerepet Jakabos Ágoston 48—49. honvéd hadnagy foglalta le magának; vendégei voltak: Szász Dániel 1848—49. honv. őrnagy és neje, Molnár Mózes bá, az isteni-tiszteletet végző papok és kántor.

— Jogászaink figyelmébe. A legközelebb kihirdetendő „Bünyádi Perrendtartás“-ról szóló törvény részletes magyarázattal és betűrendes tárgymutatóval Dr. Perjessy Mihály fehér templomi kir. ügyész által e napokban ki fog adatni. A könnyen kezelhető és át tekinthető olesó (egy frt ötven kr.) zsebkiadás különösen a gyakorlati jogásznak teszi igen jó szolgálatot. Megrendelhető a szerzőnél Fehér templomban.

— Halálozás. Lembényi Bálint Ferencz körjegyző és birtokos október 8-án meghalt. Béke poraira!

— Időjárásunk állandóan meleg, mintha csak nem október közepén, hanem augusztusban volnánk s ösupán az eső hiányzik, hogy elmondhassuk, hogy őszünk nem csak szép, hanem jó is.

— Öngyilkos főhadnagy. Verscezen nádudvari Bónis Zoltán deési születésű honvéd főhadnagy, ki több ideig volt K.-Vásárhelyt is állomásban, f. hó 7-én 9 órakor szolgálati revolverével lakásán föbe lőtte magát és azonnal meghalt. A főhadnagy már régebben buskomor volt, habár még csak 26 éves volt. Egyik fitestvére megőrült és jelenleg is a Lipótmőzön van.

Nyiltér*.)

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal s. a. t. megrendelt árú postabér és vámentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával: küld Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Sz. 3998 ki.
1896.

Hirdetmény.

Alattírt városi tanács által közhírré tétetik, miszerint a folyó évi fegyveradó kivetési lajstrom október hó 8—16-ig bezárólag a 8 napi közszemlére ki van téve a városi adóhivatalnál — és az bárki által a hivatalos óra alatt megtekinthető, esetleges folyamodvány közvetlen a s.-szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság-hoz adandó be.

Kézdi-Vásárhelyt, 1896. október 3-án.
165. 1—3

Városi tanács.

H I R D E T É S E K.

II. kerület 2-ik térutca 14-ik számú háznál

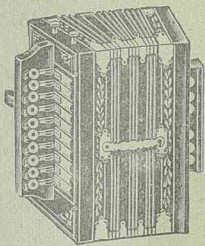
EGY BUTOROZOTT SZOBA

magános embernek, külön bejárással kiadó.
Értekezhetni ugyanott

Nagy József

bádogosnál.

1662—2.

„Bohemia“

világhírű kézi harmonikát, mely el van látva jó hosszú billentyűkkel és gyöngyház gombokkal, csak

4¹/₂ forintért

szállítom.

Ezen harmonikának két kettős fuvója mellett még egy 11 rézezu fuvója van, melynek sarkai a korai elrongálás ellen ércsarkokkal vannak ellátva.

A hangok egyes különálló lemezekre vannak minék következtében a harmonikának orgonához hasonló kellemes hangja van.

15 ¹ / ₂ × 33	cm. nagyságú,	40 hangu,	2 változatu	frt 4 ¹ / ₂
17 × 34	"	60 "	3 "	frt 5 ¹ / ₂
17 ¹ / ₂ × 34 ¹ / ₂	"	80 "	4 "	frt 6 ¹ / ₂

Öntanuló iskola ingyen. Csomagolás és portó 60 kr. Képes árjegyzék szintén ingyen. Szállítás utánvét mellett. Becserélés meg van engedve. Ismét eladók összekötése kerestetik.

C. A. Schuster
harmonikakészítő
Graslitz (Csehszlovákia)

197 1—20

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a mélyen tisztelt egyházak és a művelt közönséggel tudatni, hogy

Orgona műépítő és hangszer üzletemet

Brassóból Kézdi-Vásárhelyre tettem át.

Midőn ezt tudatom, egyszersmind vagyok bátor értesíteni, hogy üzletemben az újkor vívmányai szerint készítek orgonákat 4 változattól feljebb a legújabb beosztás szerint, a legszebb stílusban és a legkellemesebb tartós hangolással; továbbá elfogadom oltárok, szószékek készítését, festését és aranyozását; harmonium, zongora, czimbalom készítését, javítását és hangolását.

Üzletembe egy jó házból való fiu, ki polári- vagy reális-kolában járt, tanulónak felvétetik.

Tisztelettel

KLINK SÁNDOR

109 10—10

orgona-műépítész.

AZ „AGRÁRIA“

bankforgalmi intézet

A HOLLANDI HITELBANK VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE

Budapest, Kerepesi-ut 73.

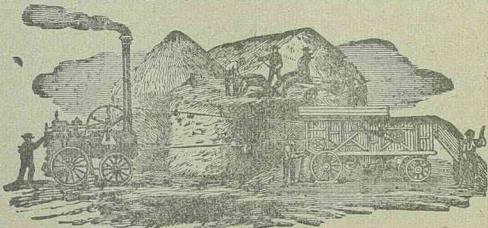
Fennálló jelzálogi kölcsönök bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra 3 és fél—4%-os, egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkívánt felvilágosítással szolgál

2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem fogadtatnak.

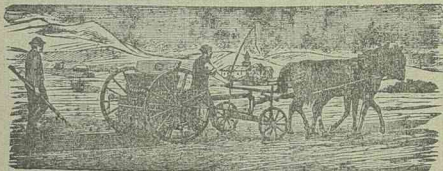
1—160.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2¹/₂ egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cseplőgépek, tisztító-resták, konkolonok, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA“ a legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, orló-malmok.

Egyetemes acél-ékek 2 és 3 vasúti ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kíváncsiakra ingyen és bérmentve küldetnek.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok, és sodronyagybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matráczezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Ny. Ifj. Janesó Mózes Kézdi-Vásárhelyt.